

III SEKTOR

Fundacja - forma organizacji pozarządowej „ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności, takich jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami.” (Ustawa o fundacjach). Tym różni się od stowarzyszenia (link do *stowarzyszenie*), że podstawą założenia fundacji są składniki majątkowe, a nie osoby zakładające organizację. W Polsce wpisanych do rejestru jest ponad 10 tysięcy fundacji.

Stowarzyszenie – forma organizacji pozarządowej powołana przez grupę co najmniej 15 osób mających wspólny cel. Cel ten może być zarówno jednorazowym działaniem np. budowa drogi prowadzącej z osiedla do szkoły, jak i mieć charakter długotrwały np. krzewienie kultury wędkarskiej na Podlasiu. Zgodnie z ustawą Prawo o stowarzyszeniach jest to „dobrowolne, trwałe i samorządne zrzeszenie o celach niezarobkowych, które samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności, opierając ją na pracy społecznej członków.” Stowarzyszenia, tak jak fundacje (link do *fundacja*) muszą być rejestrowane w Krajowy Rejestrze Sądowym. W Polsce zarejestrowanych jest ok. 65 tysięcy stowarzyszeń.

Organizacja Pożytku Publicznego – status jaki może uzyskać organizacja pozarządowa poza związkami zawodowymi, partiami politycznymi (link do *partia polityczna*), organizacjami pracodawców i samorządami zawodowymi (link do *samorząd zawodowy*). OPP obowiązują restrykcyjne przepisy co do zasad sprawozdawczości i upubliczniania sprawozdań, ale dzięki temu uzyskują one pewne przywileje m.in. możliwość uzyskania wpłat 1 % podatków płaconych przez podatnika, który zdecyduje się zasilić konto danej organizacji.

Działalność pro publico bono – inaczej działalność dla dobra wspólnego, działalność wolontariacka, działalność dobroczynna. Polega nieodpłatnym świadczeniu usług i dóbr na rzecz społeczności. Działalność pro publico bono prowadzą na przykład wolontariusze w organizacjach pozarządowych, prawnicy w bezpłatnych poradniach prawnych, fundacje zajmujące się pomocą osobom ubogim.

Decentralizacja – zasad, wedle której władza wyższego szczebla przenosi (deleguje) swoje obowiązki i uprawnienia na władzę niższego szczebla. Przykładem realizacji zasady decentralizacji jest w Polsce samorząd terytorialny (link do *samorząd terytorialny*) i inne rodzaje samorządów.

Pomocniczość – inaczej subsydiarność. Zasada, wedle której dopóki samodzielne jednostki lub społeczności lokalne radzą sobie z realizacją zadań publicznych (link do *zadanie publiczne*) władza wyższego szczebla nie powinna ingerować w sposób ich realizacji. Dopiero gdy jednostki same nie są w stanie zaspokajać określonych potrzeb, zadania przejmuje kolejny, najbliższy obywatelowi szczebel władzy. Jeśli zadania te przerastają określony poziom w hierarchii władzy, odpowiedzialność za nie przejmuje poziom wyższy, aż dochodzimy do szczebla centralnego, w przypadku zadań szczególnie skomplikowanych i obejmujących swoim zakresem terytorium całego państwa. Zasada ta wywodzi się ze społecznej nauki Kościoła, ale została implementowana również w państwach zlaicyzowanych np. we Francji.

NGO – czyli non-governmental organization. Angielski skrót oznaczający organizację pozarządową, który jest często używany także w Polsce ze względu na krótszą formę. Od tego skróty pochodzi też nazwa najbardziej popularnego portalu poświęconego organizacjom pozarządowym www.ngo.pl